

2020/2077(INI)

12.10.2020

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie nowego planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym
(2020/2077(INI))

Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i
Bezpieczeństwa Żywności

Sprawozdawca: Jan Huitema

Sprawozdawczynie komisji opiniodawczej (*):
Patrizia Toia, Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii
Anna Cavazzini, Komisja Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów

(*) Zaangażowane komisje – art. 57 Regulaminu

PR_INI

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	10

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie nowego planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym (2020/2077(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 marca 2020 r. zatytułowany „Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy” (COM(2020)0098),
- uwzględniając pierwszy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym zainicjowany w 2015 r. (komunikat Komisji z dnia 2 grudnia 2015 r. zatytułowany „Zamknięcie obiegu – plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym” (COM(2015)0614)) oraz działania podjęte w ramach tego planu,
- uwzględniając rezolucję z dnia 10 lipca 2020 r. w sprawie strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności¹,
- uwzględniając rezolucję z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu²,
- uwzględniając rezolucję z dnia 13 września 2018 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym³,
- uwzględniając rezolucję z dnia 13 września 2018 r. w sprawie wdrażania pakietu dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym: warianty podejścia do interakcji między przepisami w zakresie chemikaliów, produktów i odpadów⁴,
- uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 31 maja 2018 r. w sprawie wdrożenia dyrektywy w sprawie ekoprojektu⁵,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko⁶,
- uwzględniając przegląd przepisów UE dotyczących odpadów, przyjętych w 2018 r.: dyrektywy (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów⁷; dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/852 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych⁸; dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)

¹ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0201.

² Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0005.

³ Dz.U. C 433 z 23.12.2019, s. 136.

⁴ Dz.U. C 433 z 23.12.2019, s. 146.

⁵ Dz.U. C 76 z 9.3.2020, s. 192.

⁶ Dz.U. L 155 z 12.6.2019, s. 1.

⁷ Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 109.

⁸ Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 141.

2018/850 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów⁹; oraz dyrektywy (UE) 2018/849 zmieniającej dyrektywy 2000/53/WE w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji, 2006/66/WE w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów i 2012/19/UE w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego¹⁰,

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 26 stycznia 2017 r. zatytułowany „Znaczenie przetwarzania odpadów w energię w gospodarce o obiegu zamkniętym” (COM(2017)0034),
 - uwzględniając Globalną prognozę Międzynarodowego Panelu ds. Zasobów za 2019 r. dotyczącą zasobów¹¹,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów, Komisji Handlu Międzynarodowego, Komisji Transportu i Turystyki oraz Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (A9-0000/2020),
- A. mając na uwadze, że jeżeli nie ograniczymy wykorzystania zasobów, świat będzie zużywał zasoby tak, jakbyśmy mieli do dyspozycji trzy planety, a także mając na uwadze, że ograniczenie ogólnego wykorzystania zasobów naturalnych i ograniczenie odpadów jest nadrzędnym celem gospodarki o obiegu zamkniętym;
- B. mając na uwadze, że do 80 % wpływu produktów na środowisko jest determinowane na etapie projektowania;
- C. mając na uwadze, że według niedawnego badania Cambridge Econometrics gospodarka o obiegu zamkniętym może zwiększyć PKB UE o dodatkowe 0,5 % i przyczynić się do utworzenia około 700 000 nowych miejsc pracy do 2030 r.;
1. z zadowoleniem przyjmuje nowy plan działania Komisji dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym; podkreśla fakt, że gospodarka o obiegu zamkniętym ma kluczowe znaczenie dla zmniejszenia ogólnego śladu środowiskowego konsumpcji i produkcji europejskiej oraz dla osiągnięcia celów klimatycznych porozumienia paryskiego;
 2. podkreśla, że gospodarka o obiegu zamkniętym może przynieść sposoby na nowe wyzwania wynikające z kryzysu związanego z COVID-19 i uwydatnione przez ten kryzys, zmniejszając podatność łańcuchów wartości na zagrożenia w UE i na świecie;
 3. uważa, że gospodarka o obiegu zamkniętym jest sposobem na utrzymanie konkurencyjności UE i przedsiębiorstw europejskich na rynku światowym; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do ukierunkowania inwestycji, aby zwiększyć skalę inicjatyw w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym; uważa, że do

⁹Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 100.

¹⁰Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 93.

¹¹<https://www.resourcepanel.org/reports/global-resources-outlook>

wdrożenia inicjatyw i infrastruktury w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym należy wykorzystać unijny plan odbudowy gospodarczej (Next Generation EU);

4. wzywa Komisję, by zaproponowała unijny cel w zakresie ograniczenia wykorzystania surowców pierwotnych;
5. podkreśla możliwości łączenia rozwiązań w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym z cyfryzacją; wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania strategii politycznych służących wspieraniu nowych zrównoważonych modeli biznesowych opartych na podejściu „produkt jako usługa”;
6. podkreśla potrzebę zachęt gospodarczych do tworzenia innowacyjnych rozwiązań o obiegu zamkniętym i wzywa do wspierania tego celu w nowej europejskiej strategii przemysłowej oraz w strategii MŚP; podkreśla szczególną rolę, jaką w przejściu na gospodarkę o obiegu zamkniętym odgrywają MŚP (małe i średnie przedsiębiorstwa) i przedsiębiorstwa typu start-up;

Ramy polityki zrównoważonych produktów

7. podkreśla, że zrównoważone produkty powinny stać się normą na rynku UE oraz że nowe ramy polityki zrównoważonych produktów powinny być oparte na ograniczeniu wykorzystania zasobów, zachowaniu wartości w gospodarce, zapobieganiu powstawaniu odpadów, eliminowaniu odpadów na etapie projektowania oraz korzyściach dla konsumentów;
8. zdecydowanie popiera poszerzenie zakresu stosowania dyrektywy w sprawie ekoprojektu o produkty niezwiązane z energią oraz ustanowienie norm dotyczących trwałości, możliwości ponownego wykorzystania, naprawy i rozbudowy, zdolności do recyklingu oraz zasobooszczędności i efektywności energetycznej, a także zachęca Komisję do przedstawienia w 2021 r. wniosku w tej sprawie;
9. zachęca Komisję, by zaproponowała cele w zakresie zasobooszczędności i śladu środowiskowego w odniesieniu do każdej kategorii produktów oraz wprowadziła cele dotyczące zawartości materiałów pochodzących z recyklingu w poszczególnych produktach przy jednoczesnym zapewnieniu wydajności i bezpieczeństwa odnośnych produktów;
10. popiera plan wprowadzenia cyfrowych paszportów produktów, aby pomóc przedsiębiorstwom i konsumentom w śledzeniu wpływu danego produktu na środowisko w całym łańcuchu wartości;
11. podkreśla cel, jakim jest osiągnięcie nietoksycznych cykli materiałowych, i przypomina stanowiska przyjęte w rezolucji w sprawie strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności;
12. podkreśla prawo konsumentów do bardziej precyzyjnych i dokładniejszych informacji na temat wpływu produktów i usług na środowisko oraz wzywa Komisję do przedstawienia wniosków mających na celu uzasadnianie twierdzeń dotyczących ekologiczności za pomocą rzetelnych i zharmonizowanych metod obliczeń;

13. popiera planowane inicjatywy mające na celu poprawę trwałości i możliwości naprawy produktów zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, a jednocześnie wzmocnienie praw konsumentów; z zadowoleniem przyjmuje zatem planowaną inicjatywę dotyczącą „prawa do naprawy”;
14. podkreśla potrzebę pobudzenia rynku wewnętrznego zrównoważonych produktów i uważa, że sektor publiczny powinien wskazywać drogę w tym zakresie; popiera ustanowienie minimalnych obowiązkowych kryteriów i celów w odniesieniu do zielonych zamówień publicznych;
15. podkreśla potrzebę promowania wysokiej jakości recyklingu oraz utrzymania czystych i zrównoważonych zamkniętych obiegów materiałów;
16. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wspierania rozwoju nowych innowacyjnych technologii, w szczególności zintensyfikowanego recyklingu, oraz technologii cyfrowych takich jak technologia blockchain, które mogą wspierać rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym przez śledzenie, ustalanie pochodzenia i mapowanie zasobów;
17. podkreśla, że przy ustalaniu norm dotyczących produktów konieczne jest uwzględnienie cyklu życia produktu oraz wpływu półproduktów, części zamiennych i produktów ubocznych w całym łańcuchu wartości; uważa, że normy te należy ustalić w ramach otwartego, przejrzystego i opartego na wiedzy naukowej procesu z udziałem odpowiednich zainteresowanych stron;
18. podkreśla potrzebę spójności polityki i wzywa Komisję, by przeprowadziła krytyczny przegląd istniejących strategii politycznych w celu zapewnienia równych szans procesom produkcji i modelom biznesowym o obiegu zamkniętym;

Kluczowe łańcuchy wartości produktów: elektronika i ICT

19. popiera inicjatywę dotyczącą urządzeń elektronicznych o zamkniętym cyklu życia, która posłuży do zlikwidowania niedociągnięć w zakresie trwałości, projektowania pod kątem obiegu zamkniętego, zapobiegania powstawaniu odpadów oraz zbiórki i recyklingu odpadów; wzywa do harmonizacji infrastruktury recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego w UE;

Kluczowe łańcuchy wartości produktów: baterie, akumulatory i pojazdy

20. podkreśla znaczenie strategicznego podejścia do ram prawnych dotyczących baterii, akumulatorów i pojazdów w kontekście przejścia na ekologiczną mobilność i polityki w zakresie surowców krytycznych;
21. wzywa do ustanowienia nowych ram regulacyjnych w odniesieniu do baterii i akumulatorów, które obejmowałyby ekoprojekt, usprawnienie zbiórki, ponowne wykorzystanie i recykling, odzysk cennych materiałów, informacje dla konsumentów, wpływ na środowisko w całym cyklu życia oraz zrównoważony środowiskowo wybór dostawców;

Kluczowe łańcuchy wartości produktów: opakowania

22. ponownie podkreśla cel, jakim jest zapewnienie, aby do 2030 r. wszystkie opakowania nadawały się do ponownego użycia lub recyklingu w opłacalny sposób, i wzywa Komisję do niezwłocznego przedstawienia wniosku ustawodawczego, w tym środków mających na celu ograniczenie nadmiernej ilości opakowań i promowanie ich ponownego użycia;
23. podkreśla zasadniczą rolę opakowań w kontekście bezpieczeństwa produktów, w szczególności bezpieczeństwa żywności, i higieny; zwraca się jednak do branży, by zobowiązała się do zmniejszenia ilości produkowanych opakowań oraz do opracowania wydajniejszych i zgodniejszych z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym rozwiązań w zakresie opakowań, a także zachęca do podejmowania inicjatyw takich jak sojusz na rzecz tworzyw sztucznych o zamkniętym cyklu życia;

Kluczowe łańcuchy wartości produktów: tworzywa sztuczne

24. wzywa Komisję do kompleksowego rozwiązania problemu mikrodrobin plastiku, w tym przez przyjęcie kompleksowego wycofywania celowo dodawanych mikrodrobin plastiku oraz za pomocą nowych środków, w tym środków regulacyjnych, zapobiegających niezamierzonemu uwalnianiu tworzyw sztucznych, na przykład z wyrobów włókienniczych, opon i granulatów z tworzyw sztucznych; podkreśla potrzebę zlikwidowania luk w wiedzy naukowej na temat mikrodrobin plastiku;

Kluczowe łańcuchy wartości produktów: wyroby włókiennicze

25. podkreśla znaczenie nowej kompleksowej strategii UE dla sektora włókienniczego mającej na celu promowanie zrównoważoności w sektorze włókienniczym UE oraz uwzględnienie pełnego zakresu wpływu na środowisko w całym łańcuchu wartości;
26. z zadowoleniem przyjmuje stosowanie nowych ram polityki produktowej dotyczącej wyrobów włókienniczych; wzywa między innymi do podjęcia środków przeciwdziałających utracie mikrowłókien;

Kluczowe łańcuchy wartości produktów: budownictwo i budynki

27. wzywa Komisję do pełnego uwzględnienia zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w nadchodzącej fali renowacji;

Kluczowe łańcuchy wartości produktów: żywność, woda i składniki odżywcze

28. wzywa Komisję do przedłożenia wniosków służących realizacji celu, jakim jest zmniejszenie o połowę ilości odpadów żywnościowych do 2030 r.;
29. podkreśla istotną rolę bioproduktów, w tym lepszego odzyskiwania bioodpadów, w przejściu na bezemisyjną gospodarkę o obiegu zamkniętym;
30. wzywa Komisję do podjęcia środków mających na celu zamknięcie obiegu składników odżywczych w rolnictwie oraz umożliwienie szerszego stosowania obornika zwierzęcego i innych organicznych składników odżywczych z recyklingu zamiast nawozów chemicznych, z uwzględnieniem ochrony środowiska i ekosystemów;

Mniej odpadów, większa wartość

31. podkreśla, jak istotne jest priorytetowe traktowanie zapobiegania powstawaniu odpadów zgodnie z unijną hierarchią postępowania z odpadami, i wzywa Komisję do zaproponowania konkretnych wiążących celów dotyczących ograniczenia ilości odpadów oraz ograniczenia wytwarzania odpadów reszkowych;
32. uważa, że niekonkurencyjne ceny i brak surowców wtórnych stanowią jedną z głównych barier dla gospodarki o obiegu zamkniętym; zwraca się do Komisji, by oceniła środki mające na celu zwiększenie konkurencyjności surowców wtórnych, takie jak: zachęty gospodarcze, w tym nagrody za ograniczenie emisji CO₂, środki podatkowe, zamówienia publiczne i dalsze stosowanie rozszerzonej odpowiedzialności producenta;
33. zdecydowanie popiera dążenie do ustanowienia dobrze funkcjonującego unijnego rynku surowców wtórnych i podkreśla, że będzie to wymagało wspólnych norm; wzywa Komisję, by zaproponowała kryteria zniesienia statusu odpadu dla kluczowych strumieni odpadów;
34. przypomina o celach UE dotyczących odpadów i podkreśla, że państwa członkowskie muszą w pierwszej kolejności odejść od składowania odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami;

Dostosowanie obiegu zamkniętego do potrzeb ludzi, regionów i miast

35. uznaje istotną rolę, jaką w gospodarowaniu odpadami odgrywają władze regionalne i społeczności lokalne; wzywa Komisję, by wspierała tworzenie centrów na rzecz obiegu zamkniętego we wszystkich europejskich regionach i społecznościach lokalnych;

Pozycja lidera w działaniach na poziomie światowym

36. popiera dążenie Komisji do rewizji rozporządzenia w sprawie przemieszczania odpadów, aby zaprzestać przenoszenia problemów UE związanych z odpadami na państwa trzecie; zwraca się do Komisji o skupienie się również na zachętach finansowych służących ograniczeniu wywozu odpadów;
37. wzywa producentów europejskich do przyjęcia odpowiedzialności w przypadku sprzedaży produktów w państwach trzecich i proponuje, aby zainteresowane strony z sektora przemysłu zobowiązały się do realizacji programów rekompensat za odpady przez ustanowienie systemów selektywnej zbiórki;
 - o
 - o o
38. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

UZASADNIENIE

Do roku 2050 będziemy konsumować tak, jak gdyby istniały trzy planety Ziemia. Ponieważ nasze zasoby naturalne są ograniczone, a klimat się zmienia, konieczne jest odejście od obecnego podejścia naszego społeczeństwa, polegającego na konsumpcji surowców i wytwarzaniu odpadów i dążenie do gospodarki o obiegu zamkniętym. Obecnie Europa wychodzi z bezprecedensowego kryzysu zdrowotnego i gospodarczego, który ujawnił niestabilność naszych zasobów i łańcuchów wartości. Powinniśmy wykorzystać tę dynamikę i zająć się przeszkodami, które utrudniają osiągnięcie sukcesów w zakresie rozwiązań o obiegu zamkniętym.

Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym wpisuje się w cele klimatyczne uzgodnione w ramach Zielonego Ładu i porozumienia paryskiego. Podczas gdy w pierwszym planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym z 2015 r. skoncentrowano się na zdolności produktów do recyklingu, w drugim położono nacisk na działania zapobiegawcze, które należy podjąć, zwłaszcza w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i gospodarowania nimi. Inspiracją dla UE mógłby stanowić poziom odniesienia wyznaczony przez rząd niderlandzki, który zamierza do 2030 r. zmniejszyć wykorzystanie zasobów o 50 %¹².

Gospodarka o obiegu zamkniętym nie tylko radykalnie zmniejszy emisję CO₂ w UE, lecz także pobudzi wzrost gospodarczy i stworzy możliwości zatrudnienia, których Europa potrzebuje do odbudowy gospodarczej. Z szacunkowych danych wynika, że nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym może przyczynić się do utworzenia 700 000 miejsc pracy w całej UE do 2030 r. i wzrostu PKB UE o 0,5 %¹³. Gospodarka o obiegu zamkniętym mogłaby stanowić podstawę dalszej cyfryzacji naszego społeczeństwa i rozwoju pełnoprawnej gospodarki opartej na dzierżawie, z uwzględnieniem modelu „produkt jako usługa” jako jednego z kluczowych modeli biznesowych przewidzianych w planie działania.

Obecnie produkcja materiałów, z których korzystamy na co dzień, odpowiada za 45 % emisji CO₂. Aby gruntownie przekształcić naszą gospodarkę w gospodarkę o obiegu zamkniętym, potrzebujemy całościowego podejścia opartego na odpowiednich ocenach, tak aby kształtować politykę na podstawie wiedzy naukowej. Aby nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym odniósł sukces, należy zapewnić przestrzeganie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważoności na wszystkich etapach łańcucha wartości. Jednocześnie kluczowe znaczenie ma innowacyjność, ponieważ w modelu opartym na obiegu zamkniętym wykorzystywane są nowe – często cyfrowe – technologie.

Ramy polityki zrównoważonych produktów

Celem nowego planu działania UE dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym powinno być odwrócenie krzywej równania w dół (downcykling), tak aby stała się krzywą równania

¹² Nederland Circulair in 2050, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/nederland-circulair-in-2050>, s. 7.

¹³ Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego, Circular Economy [Gospodarka o obiegu zamkniętym], <https://www.europarl.europa.eu/thinktank/infographics/circulareconomy/public/index.html>

w górę (upcykling). Musimy szukać nowych technologii, w które warto inwestować, pozwalających na zapewnienie, aby jakość produktu z materiałów pochodzących z recyklingu była równa jakości produktu wykonanego z surowców pierwotnych.

W sprawozdaniu wyrażono pełne poparcie dla celu skupienia się przez Komisję na śladzie środowiskowym produktów, ponieważ wpływ produktu na środowisko jest w 80 % determinowany na etapie projektowania. W związku z tym w niniejszym sprawozdaniu skoncentrowano się nie tylko na celach dotyczących zasobooszczędności w odniesieniu do poszczególnych kategorii produktów, lecz także na wprowadzeniu celów dotyczących zawartości materiałów pochodzących z recyklingu w poszczególnych produktach przy jednoczesnym zapewnieniu wydajności i bezpieczeństwa odnośnych produktów w oparciu o wiarygodne metody obliczeń.

W społeczeństwie cyfrowym konsumenci i producenci wymagają aktualnych i dokładnych informacji na temat zrównoważoności swoich produktów i ich źródeł. W sprawozdaniu poparto inicjatywy Komisji mające na celu wprowadzenie cyfrowych paszportów produktów. W ocenie oddziaływania na środowisko należy również uwzględnić części zamienne, półprodukty, zdolność do recyklingu oraz wpływ produktu w całym cyklu życia.

Wzmocnienie pozycji konsumentów i nabywców publicznych

Obecnie siła nabywcza organów publicznych stanowi tylko 14 % PKB UE. Komisja powinna ustanowić normę, wprowadzając obowiązkowe kryteria i cele w odniesieniu do zielonych zamówień publicznych. W tym sensie Komisja i państwa członkowskie mogłyby odgrywać rolę „pierwszego nabywcy”. Kolejnym kluczowym elementem jest wzmocnienie praw konsumentów dzięki inicjatywie „prawo do naprawy”.

Obieg zamknięty w procesie produkcji

Proces produkcji o obiegu zamkniętym powinien stanowić centralny element strategii przemysłowej UE i jest kluczowym czynnikiem umożliwiającym przejście na konkurencyjną, neutralną dla klimatu bazę przemysłową. Materiały pochodzące ze zrównoważonych źródeł mają ogromny potencjał i przyczyniają się do dalszego rozwoju planu działań w zakresie biogospodarki.

Zamknięcie obiegu w procesach produkcji będzie w ogromnym stopniu zależne od rozwoju nowych technologii. Komisja i państwa członkowskie muszą inwestować w innowacyjne rozwiązania, koncentrując się w szczególności na zintensyfikowanym recyklingu i technologiach cyfrowych, aby wspierać gospodarkę o obiegu zamkniętym i umożliwić monitorowanie zasobów.

Produkt końcowy nie powinien być jedynym punktem centralnym inwestycji – inwestycje powinny także dotyczyć półproduktów, ponieważ one również stanowią ważne czynniki.

Kluczowe łańcuchy wartości produktów

W niniejszym sprawozdaniu poparto propozycję Komisji dotyczącą wyboru w nowym planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym siedmiu następujących sektorów jako kluczowych łańcuchów wartości: elektroniki i ICT; baterii, akumulatorów i pojazdów; opakowań; tworzyw sztucznych; wyrobów włókienniczych; budownictwa i budynków;

żywności, wody i składników odżywczych. Sektory te mają ogromny potencjał i będą miały olbrzymi wpływ na stworzenie pełnoprawnej gospodarki o obiegu zamkniętym.

Obserwujemy silny nacisk ze strony MŚP i podmiotów z sektora przemysłu na przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, chociaż wiele z nich stoi w obliczu przeszkód administracyjnych lub prawnych. Ponadto wybrane sektory odczuły poważne skutki trwającej pandemii. Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym będzie drogą wiodącą do odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność i nowego okresu dobrobytu gospodarczego.

Elektronika i ICT

W nowym planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym proponuje się ustanowienie inicjatywy dotyczącej urzędów elektronicznych o zamkniętym cyklu życia, która będzie działała na rzecz przedłużenia cyklu życia produktów dzięki możliwości ich ponownego wykorzystania, naprawy i modernizacji. Prawidłowe wdrożenie infrastruktury recyklingu będzie miało kluczowe znaczenie dla rozwoju branży ICT o obiegu zamkniętym.

Baterie, akumulatory i pojazdy

W niniejszym sprawozdaniu wyrażono oczekiwanie, że Komisja przedstawi wnioski dotyczące dyrektywy w sprawie baterii i dyrektywy w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, w szczególności w odniesieniu do aspektów dotyczących ekoprojektu, usprawnienia zbiórki, ponownego wykorzystania i recyklingu, odzysku cennych materiałów, informacji dla konsumentów, wpływu na środowisko w całym cyklu życia oraz zrównoważonego środowiskowo wyboru dostawców. Konieczne jest wdrożenie ekologicznej mobilności i polityki w zakresie surowców krytycznych.

Wyroby włókiennicze

Nowa kompleksowa strategia UE dla sektora włókienniczego będzie miała kluczowe znaczenie dla uwzględnienia wpływu tego sektora zarówno na środowisko, jak i na społeczeństwo. Komisja powinna opracować ukierunkowane środki w ramach polityki zrównoważonych produktów w odniesieniu do wyrobów włókienniczych, aby rozwiązać problem obecności mikrodrobin plastiku w wyrobach włókienniczych, ponieważ mikrodrobiny te stanowią 1–35 % odpadów morskich, a także ustanowić zharmonizowane systemy pomiarowe i zapobiegawcze służące kontroli celowego lub niezamierzonego uwalniania utraconych mikrowłókien.

Tworzywa sztuczne

Tworzywa sztuczne wraz z wyrobami włókienniczymi, oponami i granulatami w największym stopniu przyczyniają się do obecności pierwotnych mikrodrobin plastiku w środowisku, przy czym jeszcze większa część tego zanieczyszczenia pochodzi z degradacji makroodpadów tworzyw sztucznych uwalnianych do środowiska morskiego.

Opakowania

Opakowanie jest podstawowym wymogiem w kontekście bezpieczeństwa i higieny produktów, w szczególności w sektorze produktów spożywczych i napojów. Biorąc jednak

pod uwagę hierarchię postępowania z odpadami, nacisk w polityce należy przesunąć w kierunku ponownego wykorzystania opakowań. Jednocześnie opakowanie powinno być ograniczone do minimum, a zarazem gwarantować jakość i bezpieczeństwo produktu. W niniejszym sprawozdaniu wzywa się również branżę, by zobowiązała się do zmniejszenia ilości wszystkich opakowań o 50 %, mając na uwadze perspektywę zastąpienia do 2030 r. tworzyw sztucznych materiałem zrównoważonym i odnawialnym lub nadającym się do recyklingu.

Budownictwo i budynki

Sektor budowlany stoi w obliczu dwóch równocześnie występujących wyzwań: szybka urbanizacja i wzrost liczby ludności doprowadzą do wzrostu liczby budynków, obecne budynki zaś pilnie wymagają renowacji oraz ulepszenia pod względem efektywności energetycznej i zużycia energii¹⁴. Komisja musi priorytetowo potraktować swoje wnioski ustawodawcze w ramach fali renowacji i wyraża nadzieję, że powróci do największych strumieni odpadów, mając na uwadze przystępność cenową rozwiązań i wykonalność wniosku.

Żywność, woda i składniki odżywcze

W niniejszym sprawozdaniu poparto inicjatywy ustawodawcze mające na celu promowanie ponownego wykorzystania ścieków w procesach w rolnictwie. Ponowne wykorzystywanie oczyszczonych ścieków komunalnych może rozwiązać problem niedoboru wody dzięki przeznaczeniu odzyskanej wody do celów nawadniania w rolnictwie. Ponadto Komisja powinna również zbadać kwestię zamknięcia obiegu składników odżywczych w rolnictwie oraz możliwość osiągnięcia celu, jakim jest zmniejszenie o połowę ilości odpadów żywnościowych do 2030 r.

Mniej odpadów, większa wartość

Na 2035 r. przypadają nienaruszalne terminy osiągnięcia przez Europę celu dotyczącego recyklingu 65 % odpadów komunalnych oraz celu dotyczącego składowania maksymalnie 10 % odpadów komunalnych. Unia Europejska powinna wyznaczyć cele w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i musi odejść od składowania odpadów, w przypadku gdy istnieją zrównoważone alternatywne technologie gospodarowania odpadami.

Dostosowanie obiegu zamkniętego do potrzeb ludzi, regionów i miast

Gospodarka o obiegu zamkniętym nie będzie rozwijała się przy podejściu ogólnym; potrzebuje społeczności lokalnych i władz regionalnych jako prekursorów wdrażania nowego planu działania UE dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym. Komisja powinna jednak promować wymianę najlepszych praktyk w zakresie zbierania odpadów i nowej infrastruktury sortowania.

Pozycja lidera w działaniach na poziomie światowym

W momencie przygotowywania niniejszego sprawozdania istnieją inne wnioski

¹⁴ The Built Environment [Środowisko zbudowane], Fundacja Ellen MacArthur, <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/The-Built-Environment.pdf>, 2020, s. 2–3.

ustawodawcze, które odegrają kluczową rolę we wdrażaniu nowego planu działania UE dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym. Po pierwsze, konieczne jest wprowadzenie w życie niedawnych zmian konwencji bazylejskiej dotyczących handlu odpadami tworzyw sztucznych. Po drugie, w sprawozdaniu poparto dążenie Komisji do rewizji rozporządzenia w sprawie przemieszczania odpadów, w ramach której rozważa się ograniczenie tego przemieszczania. Komisja powinna rozważyć wprowadzenie zachęt finansowych do wstrzymania wywozu. W niniejszym sprawozdaniu zaproponowano również nowy pomysł w odniesieniu do sektora przemysłu, mianowicie żeby zobowiązał się on do realizacji programów rekompensat za odpady w celu zapewnienia przepływu materiałów wtórnych.